

ВИСНОВОК

наукового консультанта

щодо докторської дисертації Михальченка Олексія Анатолійовича на тему “Інституціонально-інноваційні трансформації авіаційно-космічного комплексу національної економіки”, поданої на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством,

Оцінка висновків і рекомендацій, сформульованих у докторській дисертації, їх новизни.

Висновки та рекомендації дисертаційної роботи вирізняються високим ступенем наукової новизни, теоретичної глибини та практичної цінності, відповідають спеціальності 08.00.03. Автором сформовано цілісну концепцію інституціонально-інноваційних трансформацій авіаційно-космічного комплексу (АКК), яка системно охоплює проблему від рівня галузевої інституціональної архітектури до механізмів реалізації державної політики, цифрової модернізації та інноваційного розвитку.

В рамках дослідження, запропоновано новий концептуальний підхід до регулювання інституціонально-інноваційного розвитку АКК, який інтегрує стратегічне управління, інструменти державної політики, міжнародну кооперацію та розвиток людського капіталу. Це становить наукову новизну на рівні створення авторської моделі керування галузевими трансформаціями. Обґрунтовано багатокритеріальний підхід до оцінювання трансформацій АКК, що враховує еволюцію управлінських моделей, технологічного розвитку та інституційних змін. Новизна проявляється у формалізації інституціональних та інноваційних критеріїв, відсутніх у попередніх дослідженнях.

Розроблено оригінальний цифровий інструментарій механізмів ендogenous зростання виробничого потенціалу АКК на основі інтеграції Industry 4.0, державно-приватного партнерства, міжнародної кооперації та кадрової трансформації. Це є методичною новизною на рівні комбінованої інноваційно-економічної моделі.

Сформовано авторську методологію трансформації АКК, що поєднує ринкове та державне регулювання, сталий розвиток, управління ланцюгами постачання та процесний підхід, де новими є міждисциплінарна інтеграція методів та концепцій.

Запропоновано новий підхід до оцінювання інноваційного потенціалу стейкхолдерів АКК, що включає алгоритм дорожньої карти, сценарний аналіз та оцінювання синергій, де поєднані підходи стратегічної аналітики із системним оцінюванням інноваційної готовності. Розроблено інтегрований комплекс програмно-цільових механізмів трансформації галузі для проєктів державно-приватного партнерства та запропоновані способи їх адаптації до високоризикових секторів інноваційної економіки.

Запропоновано систему комерціалізації інституціонально-інноваційних трансформацій, включно з механізмами бюджетної підтримки, трансферу технологій і створення інноваційних підприємств у цілісного фреймворку комерціалізації інновацій у АКК.

Визначено комплекс ризиків бюджетної підтримки АКК та запропоновано систему їх мінімізації, що враховує сучасні загрози (дефіцит капіталу, кадрові втрати, регуляторні зміни). Новизна — у вперше сформованій антиризиковій моделі для галузі АКК.

Висновки роботи логічно впливають зі змісту дисертації та отриманих результатів, ґрунтуються на комплексному аналізі статистичних даних, галузевих звітів, міжнародних рейтингів, емпіричних моделей, підтверджені числовими розрахунками, порівняльним аналізом та аналітично-міжнародними моделями (АСМІ, triple helix, кластерний аналіз, системний аналіз тощо), відображають поєднання

авторських методик із загальноприйнятими науковими підходами. Все це свідчить про високий рівень обґрунтованості та верифікованості результатів.

Рекомендації дисертації мають значний прикладний потенціал: можуть бути використані органами державної влади при розробці політики відновлення АКК; адаптовані для модернізації оборонної, аерокосмічної та транспортної інфраструктури; придатні для підприємств галузі з метою цифровізації, оптимізації виробництва та підвищення інноваційної активності; містять інструменти державно-приватного партнерства, актуальні для міжнародної техніко-технологічної інтеграції України; враховують умови воєнного стану та післявоєнного розвитку.

Висновки та рекомендації дисертації відзначаються високою науковою новизною, глибокою теоретичною обґрунтованістю і значною практичною цінністю. Дослідження створює підґрунтя для формування сучасної системи державного управління авіаційно-космічним комплексом та його інтеграції у глобальний інноваційний простір. Робота повністю відповідає вимогам, які висуваються до докторських дисертацій за спеціальністю 08.00.03.

Повнота представлення наукових результатів здобувача за тематикою дисертації «Інституціонально-інноваційні трансформації авіаційно-космічного комплексу національної економіки» є високою та цілком відповідною вимогам до докторських досліджень. Сукупність опублікованих праць (53 наукові публікації) забезпечує комплексне, системне та багатовимірне висвітлення ключових наукових положень, отриманих у дисертаційній роботі.

Представлений масив робіт характеризується тематичною цілісністю, структурною повнотою та логічною прив'язкою до ключових наукових положень дисертації. Публікації охоплюють як фундаментальні теоретико-методологічні напрацювання, так і практико-орієнтовані результати, пов'язані з інституціональним проектуванням, механізмами інноваційного розвитку та модернізацією авіаційно-космічного комплексу в умовах воєнних та поствоєнних викликів. Такий обсяг і рівень представлених матеріалів дає підстави стверджувати про вичерпність, достатність і відповідність вимогам МОН України щодо повноти викладення основних результатів докторського дослідження у публікаціях.

Аналіз поданих матеріалів, структури дисертації, публікаційного доробку та результатів наукової апробації свідчить, що здобувач у повному обсязі дотримався принципів академічної доброчесності, визначених Законом України «Про освіту» та нормативними документами МОН України, які регламентують підготовку й захист дисертаційних робіт.

У дисертації чітко відображено самостійність виконання наукового дослідження. Зміст роботи демонструє авторський підхід до постановки наукової проблеми, формування методології та розроблення інституціонально-інноваційного механізму трансформації авіаційно-космічного комплексу. Структура і логіка висвітлення матеріалу підтверджують, що здобувач самостійно здійснив збір, обробку та інтерпретацію даних.

У роботі належно реалізовано принципи об'єктивності та коректності використання джерел. Дисертація містить обґрунтовані посилання на праці вітчизняних та зарубіжних учених, застосовано коректне цитування, дотримано етичних норм при використанні ідей, методів і результатів інших авторів. Огляд літератури засвідчує системність підходу, відсутність некоректних запозичень та добросовісне відтворення наукового контексту.

Результати, представлені у дисертації, підтверджені широкою апробацією в наукових публікаціях, зокрема у журналах, що індексуються у міжнародних наукометричних базах. Це не лише підвищує рівень довіри до отриманих даних, а й

свідчить про проходження зовнішнього рецензування та наукової експертизи. У всіх публікаціях результати чітко атрибутовані здобувачу, не виявлено дублювання текстів або некоректного повторного використання матеріалів.

Дисертація відповідає вимогам прозорості та верифікованості результатів: наведені методики, розрахункові процедури та індикатори дозволяють відтворити отримані результати, що унеможливорює маніпулювання даними чи приховування інформації.

Подані матеріали не містять ознак порушень, пов'язаних із плагіатом, недоброчесним авторством, маніпуляціями з результатами дослідження чи неправомірним використанням інтелектуальної власності. Органічна структура тексту, логічна узгодженість розділів та унікальність отриманих результатів підтверджують творчий внесок здобувача у розв'язання поставленої наукової проблеми.

Здобувач повністю та вчасно виконав індивідуальний план наукової роботи, передбачений для здобуття ступеня доктора наук. Усі етапи – від формулювання наукової проблеми та опрацювання теоретико-методологічної бази до розроблення інституціонально-інноваційних положень і проведення аналітичних досліджень – реалізовані у заплановані терміни.

Здобувач забезпечив систематичну підготовку та публікацію результатів дослідження у фахових виданнях, у тому числі індексованих у Scopus і Web of Science, апробацію основних положень дисертації на міжнародних і вітчизняних наукових конференціях, виконання роботи в межах наукових тем, що підтверджує інтегрованість дослідження у колективні наукові проєкти, підготовку завершеного тексту дисертації, його рецензування та подання до захисту. Таким чином, індивідуальний план наукової роботи виконаний у повному обсязі, системно, якісно та відповідно до вимог підготовки докторської дисертації.

Здобувач представив ґрунтовне, методологічно цілісне та науково обґрунтоване дослідження, спрямоване на розкриття механізмів інституціонально-інноваційного розвитку авіаційно-космічного комплексу. У роботі сформовано комплексну концепцію трансформації галузі, розроблено інструменти модернізації виробничого потенціалу, удосконалено підходи до оцінювання інноваційності та конкурентоспроможності АКК, а також запропоновано практичні механізми інтеграції у глобальний науково-технологічний простір.

Дисертація вирізняється високою науковою новизною, міждисциплінарністю та практичною значущістю, що підтверджено результатами апробації і широкою публікаційною активністю здобувача. Представлені напрацювання відповідають вимогам до докторських досліджень, а здобувач демонструє належний рівень наукової зрілості та професійної компетентності.

Науковий консультант
д.е.н., професор

Ольга БЕЛЕНКОВА

Підпис *О.Б.Беленкова* завідувач
Секретар *КНУБН*
Жел-Кимменко

